

Poultry Expertise Centre als internationale standaard

De stad van kip en ei

*V.l.n.r. Jansen, Bethlehem,
Van den Hengel, Holleman
en Berkvens bij een beeld
van kunstenaar Guido
Geelen, Ei 2011, voor het
gemeentehuis in Barneveld*

Barneveld was altijd al de stad van de kippen. Vorig jaar is er ook het Poultry Expertise Centre opgezet. Want de sector heeft baat bij meer kennis, meer innovatie en vooral ook meer instroom in de opleidingen.

Barneveld wordt met het Poultry Expertise Centre (PEC) nog meer een pluimveecentrum, verwachten de initiatiefnemers. “Zoals Rotterdam voor de haven, zo zou Barneveld internationale bekendheid voor de kippen kunnen krijgen”, hoopt Gerard van den Hengel, wethouder in de

gemeente Barneveld. Op zijn kamer in het gemeentehuis van de stad leggen vijf mensen uit waarom het Poultry Expertise Centre er is gekomen en wat ze ervan verwachten. “Dit is een prachtig voorbeeld van waar we naartoe willen, een samenwerking van alle

Ik zou willen dat PEC standaard wordt in pluimveeonderwijs zoals bijvoorbeeld Nijenrode dat is'

partijen”, zegt Eltjo Bethlehem terwijl de visitekaartjes over tafel worden geschoven. “Een *Dutch approach*: vanuit gezamenlijkheid werken, hoewel je afzonderlijke belangen ook wel eens anders liggen.” Bethlehem is behalve de vertegenwoordiger van PTC+ ook business manager van PEC. Ab Jansen vertegenwoordigt het bedrijfsleven, Jos Berkvens naast Gerard van den Hengel de overheid, en Harm Holleman vanuit Aeres Groep het onderwijs. Het PEC is niet echt een gebouw in de stad en een plek op de kaart. “Eigenlijk is het een hergroepering van het OVO-drieluik”, zegt Van den Hengel, wethouder namens de VVD. “We willen zo tot een uitwisseling van kennis komen die profijt oplevert voor de pluimveeopleiding van mensen in binnen- en buitenland. Het doel is dat we ze hier met diepgang en kwaliteit kunnen opleiden.”

Blij met een Ei

Het gaat bij pluimvee vooral om kippen en eieren, en een beetje om eenden, ganzen en kalkoenen. De pluimveehouderij telt in Nederland zo'n 1700 vestigingen met bijna 5000 werknemers, vooral in het oosten en zuidoosten van het land. Het gaat meestal om intensieve bedrijven met tienduizenden kippen, en in totaal zijn er in Nederland zo'n 100 miljoen kippen. Er is veel aandacht voor welzijn en gezondheid van de dieren en voor de milieudruk. De sector, met name het Productschap Pluimvee en Eieren, zette daar de afgelopen jaren veel promotiecampagnes tegenover. Blij met een Ei bijvoorbeeld.

Maar er zijn hooguit een paar honderd mbo'ers die pluimveeonderwijs krijgen, waarvan bijna

de helft bbl'ers. Het imago van de sector zit in de weg. Hoewel er volgens Jansen nu een opgaande lijn is, komen er jaarlijks volgens Aequor Arbeidsmarkt hooguit veertig nieuwe, voor de branche gekwalificeerde mensen op de arbeidsmarkt. Maar de branche vergrijsst en jaarlijks zijn er bijna twee keer zoveel vacatures. “De kennis van pluimvee was aan het versnipperen,” zegt Bethlehem, “en door de vergrijzing dreigt nog meer kennis te verdwijnen.” PEC wil die pluimveekennis waarborgen. Bijvoorbeeld door aansluiting te zoeken bij Wageningen UR via onder meer de verbinding die de Food Valley-samenwerking biedt, en door het lectoraat Gezonde pluimveehouderij van Ruud Zanders. De lector had aan willen schuiven op het gemeentehuis, maar kon vandaag niet.

Finse delegatie

Is er dan veel nieuws, want Barneveld en kippen horen toch al veel langer bij elkaar? Er was behoefte aan een impuls, denkt Berkvens. “Na de vogelgriep in 2003 lag de sector op zijn gat.” Aanvankelijk werd de *Dutch Poultry Centre* opgericht om onze pluimveeindustrie internationaal te profileren, maar initiatieven om ook het onderwijs overeind te helpen, hadden nog weinig effect. Dat kreeg volgens hem een duw met steun van de Regio Food Valley en de Provincie Gelderland. En zeker nadat het topsectorenbeleid leidde tot investeringen in het Centrum voor Innovatief Vakmanschap (CIV) Agri&food en in een lectoraat. “Op het juiste moment zijn een aantal ontwikkelingen bij elkaar gekomen.” De onderwijssamenwerking in het CIV leidt er bijvoorbeeld toe dat pluimveeleerlingen vanuit heel Nederland eens in de week naar centrale locaties komen, in Barneveld en in Horst. En het onderwijs in Barneveld wordt vernieuwd. “De bestaande opleiding in een nieuw jasje,” zegt Holleman, “een vertaling ervan in Engelstalige modules (de zogenaamde BTEC-cursus *Poultry Production*) en een e-learningvariant die interessant kan zijn voor het buitenland. “Ik had net een Finse delegatie op bezoek. Daarin zaten twee pluimveezonen, maar in Finland is er niks op dat gebied. Zij willen graag die e-learningmodule gaan doen.” Het leidt er misschien ook nog wel toe dat een associate-degree-opleiding pluimveehouderij in Barneveld kan doorgroeien naar een hbo-bachelor.

KENNISLOKET VOOR PLUIMVEEHOUDERIJ

Het Poultry Expertise Centre in Barneveld startte officieel op 1 september 2013 met een provinciale subsidie van ruim een miljoen euro. Hier moet in samenwerking met een tiental bedrijven een opleidingscentrum komen dat volgens de plannen zowel nationaal als internationaal een positie heeft in de pluimveesector. De plek waar de kennis is over de sector, over innovatie en over een aanpak vanuit duurzaamheid en dierenwelzijn is te vinden. Het Poultry Expertise Centre moet het loket worden voor kennis in de pluimveehouderij.

Kennis omheen

Grootse plannen dus, want: “Eiwit blijft nodig”, zegt Berkvens. “En met de verwachte groei van de wereldbevolking en de welvaart van die wereldbevolking, is onze bijdrage als exportland hard nodig.” Het is een echo van wat Aalt Dijkhuizen, voormalig bestuursvoorzitter van Wageningen UR, uitdraagt en waarmee hij, ook in een uitgave van PEC, de intensieve en hoogproductieve veehouderij legitimeert. “Maar,” nuanceert Berkvens, “je moet je wel afvragen hoe je de voedselvoorziening op een behoorlijk duurzame manier kunt blijven doen.”

Van den Hengel schetst nog eens het belang vanuit de gemeente Barneveld. “We willen onderwijsinstellingen graag aan ons binden en ook de stad van kip en ei blijven. Als we dit niet goed oppakken, raken we die positie kwijt.” “Vroeger waren de kippen hier ook fysiek aanwezig”, zegt Bethlehem. “Dat is nu minder. Het gaat in Barneveld ook om voer, gezondheid en stalsystemen. We moeten dan nieuwe dingen ontwikkelen om de concurrentie een stapje voor te blijven.”

“We kunnen onze producten ook beter verkopen als er kennis omheen zit.” Zoals ze dat in Denemarken doen, denkt Holleman. Een machine functioneert beter als mensen tegelijk met de aankoop ervan leren hoe ze die moeten bedienen. “Dat is beter voor het bedrijfsleven en ook voor ons als onderwijs. Het houdt ons scherp”, zegt hij. “We zoeken dan naar nieuwe systemen, een betere aanpak, meer welzijn.”

Feiten op tafel

Bij CAH Vilentum is onderzoek gedaan naar de beleving van welzijn van pluimvee onder pluimveehouders zelf, dierenartsen en consumenten. De resultaten zijn nog niet bekend, maar het heeft wel consequenties voor het onderwijs, verwachten ze. “We hebben in de sector wel last van de plofkip”, erkent Bethlehem. Jansen windt zich op. “De plofkip is hun eigen schuld”, zegt hij. “Dat wil zeggen, de milieulobby. Want de beesten worden ziek als je ze in hun eigen mest laat rondlopen. Dan heb je antibiotica nodig om ze gezond te houden. Zij verwachten dat de kippen in een groene wei lopen, maar in werkelijkheid zitten er 40.000 in een stal. Dan moet je oplossingen bedenken

Met het Poultry Expertise Centrum wil Barneveld internationale bekendheid te krijgen als kenniscentrum voor pluimvee

voor de ammoniak en ontstoken voetzootjes.” Volgens Jansen loopt Nederland voorop op het gebied van duurzaamheid en welzijn. “Dat is soms ook lastig, want de regelgeving die je hier hebt, is anders dan elders.” En Holleman wijst op Wakker Burger, een project van mbo-leerlingen die vorig jaar een tegengeluid wilden laten horen aan Wakker Dier, “De feiten op tafel.” We maken een rondje om deze tafel, waar de wethouder intussen naar een andere afspraak is: wat verwacht ieder over tien jaar van het Poultry Expertise Centre? Jansen, die stalsystemen exporteert, hoopt dat buitenlandse studenten hierheen komen voor de bijbehorende kennis. “Want we willen dat die systemen goed gebruikt worden.” Bethlehem omarmt de gezamenlijke aanpak. “Ik zou willen dat PEC standaard wordt in pluimveeonderwijs zoals bijvoorbeeld Nijenrode dat is.” “Dat het pluimveeonderwijs hier over tien jaar weer volledig op de kaart staat”, zegt Holleman. “En dat ze ons ook internationaal weten te vinden, zoals met onze BTEC-opleiding voor melkvee waar geïnspireerd door een groep Chinezen nu hun collega’s komen.” “We zouden het Silicon Valley voor kip en ei kunnen worden”, hoopt Berkvens. “Je kunt zo ook laten zien hoe internationaal en leuk de pluimveesector eigenlijk is.” ■

Kijk voor links bij dit artikel op www.groenonderwijs.nl > vakblad editie 4